

Kohtuasi C-304/19**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

12. aprill 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Curtea de Apel Constanța (Constanța apellatsioonikohus, Rumeenia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

29. märts 2019

Apellant ja kaebaja esimeses kohtuastmes:

Ira Invest SRL

Vastustaja ja vastustaja esimeses kohtuastmes:

Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – Centrul Județean Tulcea

Vaidluse ese

Apellatsioonkaebus Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus, Rumeenia) tsiviilasjas tehtud 27. veebruari 2018. aasta kohtuotsuse peale, millega ta jättis rahuldamata kaebuse, mille esitas kaebaja esimeses kohtuastmes ja millega paluti tühistada otsus, millega vastustaja esimeses kohtuastmes jättis rahuldamata ühtse pindalatoetuse taotluse 2016. aastaks

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Curtea de Apel Constanța (Constanța apellatsioonikohus, Rumeenia) palub ELTL artikli 267 alusel tõlgendada Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkte b, c, e ja f, artikli 21 lõiget 1 ning artikli 32 lõikeid 1–5

Eelotsuse küsimus

Kas määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punkte b, c, e ja f, artiklit 10, artikli 21 lõiget 1 ning artikli 32 lõikeid 1–5 tuleb tõlgendada nii, et nendega on vastuolus riigisisised õigusnormid, mille kohaselt on niisugustel asjaoludel nagu põhikohtuasjas toetuste maksmine põllumajandustootjale välistatud põhjusel, et põllumaana kasutatav vesiviljelusrajatistega maa ei kujuta endast „põllumajandusmaad“ selle määruse artikli 4 tähenduses?

Viidatud liidu õigusnormid

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009, artikli 4 lõike 1 punktid b, c, e ja f, artikkel 10, artikli 21 lõige 1 ning artikli 32 lõiked 1–5

Viidatud riigisisised õigusnormid

Valitsuse erakorraline määrus nr 3/2015, millega kiidetakse heaks põllumajanduses ajavahemikul 2015–2020 kohaldatavad toetuskavad ja millega muudetakse seaduse nr 36/1991 põllumajandusega tegelevate äriühingute ja muus vormis ühingute kohta põllumajanduse valdkonnas artiklit 2 (Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură; edaspidi „OUG nr 3/2015“)

Artikkel 2

„1. Käesolevas erakorralises määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

[...]

e) „põllumajanduslik majapidamine“ – kõik põllumajandustootja poolt juhitud ja põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad üksused, mis asuvad Rumeenia territooriumil;

f) „põllumajandustootja“ – füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute rühm, olenemata sellest, milline on tema õiguslik seisund, kelle põllumajanduslik majapidamine asub Rumeenia territooriumil ning kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega;

[...]

n) „põllumajandusmaa“ – põllumaa, püsirohuma ja püsi karjamaa või püsi kultuuride all olev maa-ala;

o) „põllumaa“ – põllumajanduskultuuride tootmiseks haritav maa või kesa, mida saab kasutada põllumajanduskultuuride tootmiseks, olenemata sellest, kas maa on kasvuhoonete või fotogalvaaniliste kasvuhoonete all või püsi- või äravõetava katte all;

[...]

r) „maa kasutamine“ – põllumajandusmaa kasutamine põllumajandustegevuseks põllumajanduslikus majapidamises, mis põllumajandustootjal taotluse esitamise hetkel taotluse aastal on.“

Artikkel 8

„1. Artikli 1 lõikes 2 ette nähtud otsetoetuste saamiseks peavad põllumajandustootjad:

[...]

n) esitada ühtse pindalatoetuse taotluse või seda muutva dokumendi raames vajalikud dokumendid, mis tõendavad, et põllumajandusmaa [...] on nende kasutuses, või kui on, siis ärakirja territoriaalsete haldusüksuste staatuse lisast nr 24. Dokumendid, mis tõendavad, et põllumajandusmaa on põllumajandustootja kasutuses, tuleb enne ühtse pindalatoetuse taotluse esitamist allkirjastada ja peavad olema taotluse esitamise kuupäeval kehtivad“.

Põllumajanduse ja maaelu arengu ministeeriumi määrus nr 619/2015, millega kiidetakse heaks erakorralise määruse nr 3/2015 (millega kiidetakse heaks põllumajanduses ajavahemikul 2015–2020 kohaldatavad toetuskavad ning millega muudetakse seaduse nr 36/1991 põllumajandusega tegelevate äriühingute ja muus vormis ühingute kohta põllumajanduse valdkonnas artiklit 2) artikli 1 lõiget 2 ja 3 ette nähtud toetuskavade vastuvõetavuse kriteeriumid, eritingimused ja elluviimise kord ning 2014.–2020. aasta riiklikus maaelu arengu kavas ette nähtud maaelu arengu huvides põllumajandusmaa suhtes kohaldatavate hüvitismeetmete elluviimise eritingimused (Ordinul Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale nr. 619/2015 pentru aprobarea criteriilor de eligibilitate, condițiilor specifice și a modului de implementare a schemelor de plăți prevăzute la articolul 1 alineatele (2) și (3) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 3/2015 pentru aprobarea schemelor de plăți care se aplică în agricultură în perioada 2015-2020 și pentru modificarea articolului 2 din Legea nr. 36/1991 privind societățile agricole și alte forme de asociere în agricultură, precum și a condițiilor specifice de implementare pentru măsurile compensatorii de dezvoltare rurală aplicabile pe terenurile agricole, prevăzute în Programul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020; edaspidi „OMADR nr 619/2015“)

Artikkel 5

„2. Alates taotlusaastast 2015 käsitletakse dokumentides, mis tõendavad, et maad kasutatakse õiguspäraselt, ja mis tuleb [Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură – põllumajandustoetuste ja -abi amet] vastavalt valitsuse erakorralise määruse artikli 8 lõike 1 punktile n esitada, järgmist:

a) põllumajanduslik majapidamine, kus põllumajandustegevusega tegeldakse: tõend tuleb täita vastavalt raamnäidisele [...] ning sellele peab olema lisatud originaalile vastav ärakiri lehtedest, millel on põllumajandusregistri andmed [...] 2015.–2019. aasta kohta, nagu raamnäidis näitab [...], ning

b) põllumajandusmaa, mis on põllumajandustootja käsutuses: originaalile vastav ärakiri omandiõigust tõendavast dokumendist ja muudest maa omandiõigust tõendavatest dokumentidest või muudest dokumentidest [...];

c) kasutatavate põllumajanduslike maatükkide üheselt ära näitamine [...]“.

Artikkel 10

„5. Toetust ei maksta järgmisele maale:

[...]

o) niisuguste vesiviljelusrajatistega maa, nagu on nimetatud põllumajanduse ja maaelu arengu ministri, regionaalarengu ja avaliku halduse ministri, riigirahanduse ministri ning riikliku statistikainstituudi presidendi määrusega nr 734/480/1.003/3.727/20 (Ordinul ministrului agriculturii și dezvoltării rurale, al ministrului dezvoltării regionale și administrației publice, al ministrului finanțelor publice și al președintelui Institutului Național de Statistică nr. 734/480/1.003/3.727/2015) heaks kiidetud 2015.–2019. aastaks kehtestatud põllumajandusregistri täiendamise tehniliste normide (Normele tehnice de completare a registrului agricol pentru perioada 2015-2019) artikli 23 lõikes 20“.

Seadus nr 283/2015, millega muudetakse seadust nr 82/1993, millega luuakse Doonau suudme biosfääri kaitseala (Legea nr. 283/2015 pentru modificarea Legii nr. 82/1993 privind constituirea Rezervației Biosferei „Delta Dunării”)

I artikkel

„1. Kogu kaitseala territooriumil toimub põllumajanduslikuks tootmiseks või vesiviljelusrajatistena kasutatava põllumajandusmaa otstarbe muutmine halduri nõusolekul ja ainult ekspertide tehniliste uuringute põhjal.“

II artikkel

„1. 12 kuu jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest on niisuguse põllumajandus- või vesiviljelusrajatistena kasutatava maa omanikud, rentnikud või ainuõiguse alusel kasutajad, mille kasutamisosstarvet on muudetud,

kohustatud laskma ekspertidel teha halduri nõusolekul tehnilised uuringud, millest ilmneb asjaomaste põllumajandus- või vesiviljelusrajatiste kasutamise kord.

2. Kolme aasta jooksul alates käesoleva seaduse jõustumisest on niisuguse maa omanikud/ainuõiguse alusel kasutajad, mille kasutusotstarvet on muudetud, ilma et eksperdid oleksid teinud seda põhjendavaid uuringuid, kohustatud selle esialgse seisuga taastama [...]“.

Seaduse nr 18/1991 maaomandi kohta (Legea fondului funciar nr. 18/1991) artikkel 2, millega maa klassifitseeritakse otstarbe põhjal ning millega on „põllumajandusliku otstarbega maa“ kategooriasse muu hulgas arvatud „põllumajanduslikuks tootmiseks kasutatav maa“ ja „vesiviljelusrajatised“

5. märtsi 2008. aasta erakorralise määruse nr 23 kalapüügi ja vesiviljeluse kohta (Ordonanța de urgență nr. 23 privind pescuitul și acvacultura) artikli 2 punkt 2, milles on määratletud mõiste „vesiviljelusrajatis“

Kohtuasja asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

- 1 Kaebaja esimeses kohtuastmes, st SC Ira Invest SRL on Rumeenia õiguse alusel asutatud juriidiline isik, kelle põhitegevusala on vesiviljelus ja kõrvaltegevusalade hulka kuuluvad muu hulgas teraviljakasvatus ning köögiviljade ja õliseemneid andvate taimede kasvatus, riisi- ja aedviljakasvatus ning taimekasvatuse abitegevused.
- 2 Kaebaja esimeses kohtuastmes sõlmis ainuõiguse andja Consiliul Județean Tulceaga (Tulcea maakonnanõukogu) ainuõiguse saajana ainuõiguslepingu nr 30/18.03.2002, mille ese on ühe kokku 1344 hektari suuruse maatüki kasutamine vesiviljeluseks. Ainuõiguslepingu lisaga nr 5/15.05.2014 leppisid pooled kokku, et eespool nimetatud ainuõiguslepingu eseme täitmiseks tegeleb ainuõiguse saaja vesiviljeluskultuuride rotatsiooni ja vahetamisega, et pinnast mineraliseerida, ja teha muud, mille vesiviljelustehnoloogiat käsitlevad õigusnormid ette näevad, 950 hektari suurusel vesiviljelusalal. Vesiviljeluskultuuride rotatsioon ja vahetamine on osa tehnoloogiast, mida vesiviljelusrajatistes perioodiliselt kasutatakse ning mille kohaselt lastakse vesiviljelusrajatisel või ühel osal sellest vesiviljelustegevusest puhata, et tagada maapinna viljakuse taastumine teraviljade ja tööstuskultuuride kasvatamisega.
- 3 Kaebaja esimeses kohtuastmes esitas Agenția de Plăți și Intervenție pentru Agricultură (põllumajandustoetuste ja -abi amet; edaspidi „APIA“) Centrul Județean Tulceale (Tulcea maakonna keskus) ühtse pindalatoetuse taotluse nr TL-9639/30.05.2016, et saada rahalist toetust toetuskavadeks/-meetmeteks, milleks taotlus esitati. Äriühing deklareeris taotluses põllumajandusmaa kogupinnaga 757,07 hektarit ja kasutatava põllumajandusmaa kogupinnaga 757,07 hektarit.

- 4 APIA Tulcea maakonna keskus tuvastas otsusega nr 1622/27.03.2017 (decizia nr. 1622/27.03.2017) SC Ira Invest SRLi esitatud ühtse pindalatoetuse taotluse haldusliku kontrolli tulemusena mitu puudust, nende hulgas põllumajandusregistri (Registrul Agricol) andmetele vastava tõendi puudumine ning OMADR nr 619/2015 artikli 5 lõike 2 punkti a, OUG nr 3/2015 artikli 6 ja seaduse nr 283/2015 I artikli punkti 1 rikkumine.
- 5 SC Ira Invest SRL esitas selle haldusotsuse peale vaide, mis jäeti otsusega nr 5011/08.05.2017 rahuldamata.
- 6 Oma kaebuses, mille ta esitas Tribunalul Tulcea – Secția Contencios Administrativ și Fiscalile (Tulcea esimese astme kohtu haldus- ja maksuvaidluste koda) kui esimese astme kohtule, palus kaebaja esimeses kohtuastmes tühistada APIA Tulcea maakonna keskuse otsus nr 5011/08.05.2017 ja seega ka otsus nr 1622/27.03.2017 2016. aastaks esitatud ühtse pindalatoetuse taotluse kohta.
- 7 Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus) jättis tsiviilasjas tehtud kohtuotsusega nr 324/27.02.2018 kaebuse, millega paluti need haldusotsused tühistada, põhjendamata tõttu rahuldamata. Ta leidis, et põhjused, miks tehti taotluse rahuldamata jätmise otsus, on asjaolu, et puudus põllumajandusregistri andmetele vastav tõend ja puudus tõend, mis kinnitab, et ollakse tegutsev põllumajandustootja.
- 8 Apellant ja kaebaja esimeses kohtuastmes, st SC Ira Invest SRL esitas Curtea de Apel Constanța - Secția a II-a Civilă, de Contencios Administrativ și Fiscalile (Constanța apellatsioonikohtu teine tsiviilkoda, mis on pädev lahendama haldus- ja maksuvaidlusi) Tribunalul Tulcea (Tulcea esimese astme kohus) tsiviilasjas tehtud kohtuotsuse peale 29. märtsil 2018 apellatsioonkaebuse, millega palus selle kohtuotsuse ära muuta ja kaebus rahuldada.

Poolte peamised argumendid

- 9 Apellant ja kaebaja esimeses kohtuastmes väitis, et otsus nr 5011/08.05.2017 on õigusvastane ja ilma põhjendusteta, sest mis puudutab põllumajandusregistri andmetele vastavat tõendit, siis määruse nr 1307/2013 artikli 4 punktis f on määratletud mõiste „põllumaa“ seoses maaga, milleks põllumajandustootjad võivad toetust taotleda: see on „põllumajanduskultuuride tootmiseks haritav maa“. Seepärast ei ole niisugust tõendit vaja või igal juhul ei ole tarvis, et selles näidatud andmed vastaksid rangelt põllumajandusregistri andmetele, sest võib olla – täpselt nagu apellantist äriühingul – et tegemist on põllumaaga eespool viidatud määruse tähenduses, mida ei ole siiski põllumajandusregistrisse kantud. Seda tuleb järeldada seda enam, et OUG-s nr 3/2015 endas toodud põllumaa määratlusest ilmneb üheselt mõistetavalt, et tegemist on põllumajanduskultuuride tootmiseks haritava maaga (ja normatiivaktis ei ole sätestatud ühtegi erandit).
- 10 Apellant ja kaebaja esimeses kohtuastmes kinnitab, et seaduse nr 18/1991 ja põllumajandusregistri eesmärk on tagada ühtne dokumentatsioon osas, mis

puudutab muu hulgas maa kasutusotstarbe kategooriaid, kuid määruses nr 1307/2013 ja OUG-s nr 3/2015 on kasutatud nende maatuüpide erinevat klassifikatsiooni, millele võib toetusi maksta.

- 11 Apellant ja kaebaja esimeses kohtuastmes väitis ka, et kui kohaldatakse OUG-d nr 3/2015 ja muid riigisiseseid rahaliste toetuste maksmist käsitlevaid õigusakte – milles on kasutatud määruses nr 1307/2013 kasutatud mõistetega samaväärseid mõisteid –, ei ole enam asjakohane haritava maa kuulumine vesiviljelusega tegelevale põllumajanduslikule majapidamisele või mõnesse muusse otstarbekategooriasse, tingimusel et maad kasutatakse ilma kahtlusteta põllumajanduskultuuride tootmiseks selle määruse artikli 4 ja OUG nr 3/2015 artikli 2 tähenduses.
- 12 Apellant ja kaebaja esimeses kohtuastmes rõhutas, et rahalise toetuse saamiseks on oluline, et põllumajandusmaad haritakse põllumajandustoodangu saamiseks, mitte see, et maa kuuluks ühte või teise põllumajandusmaa otstarbekategooriasse, mis on määratletud muus riigisiseses normatiivaktis.
- 13 Vastustaja ja vastustaja esimeses kohtuastmes märkis, et OUG-ga nr 3/2015 ei ole liidu õigusnormidest kaugenetud, vaid see kujutab vastupidi endast nende riigisisesse õigusesse ülevõtmist. Mitte ühestki liidu õigusaktist ega riigisisest sättest ei tulene, et otsetoetustena makstav rahaline toetus oleks mõeldud vesiviljelusrajatistele/-ettevõtjatele.
- 14 OUG nr 3/2015 artikli 2 lõikest 2 ja artikli 10 lõikest 1 ning OMADR nr 619/2015 artikli 10 lõike 5 punktist o tuleneb tema sõnul, et vesiviljelusrajatised ei kuulu põllumajanduskultuuride tootmiseks kasutatava põllumaa kategooriasse ega ole seega toetuskõlblikud.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 15 Curtea de Apel (apellatsioonikohus) on selles kohtuvaidluses viimase astme kohus ning arvab, et esitatud faktilisi asjaolusid arvestades peab ta esitama Euroopa Liidu Kohtule (edaspidi „Euroopa Kohus“) eelotsuse küsimuse.
- 16 Käsitletava vaidluse konkreetsel asjaoludel, st asjaolu tõttu, et kaebaja esimeses kohtuastmes kasutab põllumajanduslikel eesmärkidel maad, mis on haldusregistritesse kantud muu kasutusotstarbega – vesiviljelusrajatised – ja mille puhul on riigisiseste õigusaktide järgi rahalise toetuse maksmine seepärast sõnaselgelt välistatud, tekib konkreetselt küsimus, kuidas tõlgendada määruse nr 1307/2013 artikli 32 lõiget 2.
- 17 Curtea de Apel (apellatsioonikohus) viitab Euroopa Kohtu varasemale praktikale (otsused kohtuasjades C-422/13: Wree ja C-684/13: Demmer), mille kohaselt on maa toetuskõlblikuks kvalifitseerimisel asjakohane asjaomase maa tegelik kasutusotstarve. Käsitletaval juhul kasutati põllumajandusliku majapidamise maad siiski põllumaana, ehkki registreeritud oli see vesiviljelusrajatisele kuuluva

maana. Kohaldatavate riigisiseste õigusnormide kohaselt on toetuse maksmine vesiviljelusrajatistele selle toetuskava raames välistatud.

- 18 Curtea de Apelil (apellatsioonikohus) arvab seepärast – kuigi tal on ka kahtlusi, kas need kaks viidatud kohtuotsust on käsitletaval juhul vahetult kohaldatavad, konkreetsete asjaolude tõttu, milleks on maa registreerimine kasutusotstarbega, mille puhul on toetuse maksmine riigisiseste õigusaktide kohaselt välistatud, –, et vastust eelotsuse küsimusele ei saa selgelt tuletada Euroopa Kohtu praktikast ega saa ka öelda, et mõistlikke kahtlusi ei ole.

TÖÖDOKUMENT